

БАНКЛАРНИНГ ХАЛҚАРО ҲИСОБ КИТОБ СОҲАСИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ

О.Ж.Шоймардонов,

*Тошкентский давлат иқтисодийот университети,, Халқаро молия
`кафедраси о`қитувчиси, Иқтисодийот фанлари бойича фальсафа доктори*

А.Ш.Чоршанбиев ,

Ташкентский давлат иқтисодийот университет, «Молия»

Факультети талабаси

Chorshanbiyevabduqodir66@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ушбу мақолада банкларнинг халқаро ҳисоб-китоб соҳасини такомиллаштириш масалалари таҳлил қилинади. Халқаро молиявий операциялар миқёсининг кенгайиши, глобал иқтисодиётдаги интеграция ва технологик ривожланиш натижасида, халқаро ҳисоб-китоб тизимларининг самарадорлигини ошириш зарурияти юзага келмоқда. Мақолада халқаро ҳисоб-китоб амалиётларидаги асосий муаммолар ва уларни ҳал қилиш йўллари муҳокама қилинади. Хусусан, стандартлаштириш, рақамли технологияларни жорий этиш ва банклараро ҳамкорликни кучайтириш каби йўналишлар алоҳида таъкидланади. Шунингдек, мақолада халқаро молиявий тизимдаги хавф-хатарлар ва уларни камайитириш чоралари таҳлил қилинади. Тадқиқот хулосалари банкларнинг халқаро ҳисоб-китоб соҳасини такомиллаштиришга қаратилган инновацион ёндашувлар ва таклифлардан иборат.

Kalit soʻzlar. 1. Халқаро ҳисоб-китоб 2. Банк тизими 3. Молиявий операциялар 4. Интеграция 5. Рақамли технологиялар 6. Стандартлаштириш

7. Банклараро ҳамкорлик 8. Хавф-хатарларни бошқариш 9. Самарадорликни ошириш 10. Инновацион ёндашувлар

ABSTRACT

This article analyzes the improvement of the international settlement sector within banks. With the expansion of international financial operations, increased global economic integration, and technological advancements, there is a growing necessity to enhance the efficiency of international settlement systems. The article discusses the main issues in international settlement practices and the ways to address them, emphasizing the importance of standardization, the implementation of digital technologies, and the strengthening of interbank cooperation. Additionally, it examines the risks within the international financial system and measures to mitigate them. The research conclusions include innovative

approaches and proposals aimed at improving the international settlement sector in banking.

Keywords. - International settlement- Banking system - Financial operations
- Economic integration - Digital technologies – Standardization - Interbank cooperation - Risk management - Efficiency improvement - Innovative approaches

Kirish

Глобаллашув жараёнида банкларнинг халқаро ҳисоб-китоб соҳаси муҳим аҳамият касб этмоқда. Халқаро савдо ва инвестициялар ҳажмининг ошиши, молиявий бозорларнинг интеграцияси ва рақамли технологияларнинг жадал ривожланиши натижасида халқаро ҳисоб-китоб тизимларини такомиллаштиришга бўлган эҳтиёж ортиб бормоқда. Бу жараёнларда халқаро стандартлар ва амалиётларни жорий қилиш, замонавий технологиялардан

фойдаланиш ҳамда банклараро ҳамкорликни кучайтириш муҳим аҳамиятга эга.

Халқаро ҳисоб-китоб амалиётлари банкларнинг молиявий барқарорлигини таъминлашда ва хизмат кўрсатиш сифатини оширишда асосий омиллардан бири ҳисобланади. Ушбу мақолада халқаро ҳисоб-китоб соҳасидаги мавжуд муаммолар, уларнинг ечимлари ва такомиллаштириш йўллари ҳақида сўз юритилади. Хусусан, стандартлаштириш, рақамли технологияларни жорий этиш ва банклараро ҳамкорлик масалаларига алоҳида эътибор қаратилади.

Мазкур тадқиқот халқаро ҳисоб-китоб тизимларининг самарадорлигини оширишга қаратилган инновацион ёндашувларни таҳлил қилади ва бу соҳадаги келгусидаги ривожланиш учун таклифлар ишлаб чиқишни мақсад қилади.

Muhokama va natijalar

Халқаро ҳисоб-китоб соҳасидаги муаммолар ва уларнинг ечимлари ўрганилар экан, қуйидаги асосий йўналишларга эътибор қаратилди: стандартлаштириш, рақамли технологияларни жорий этиш ва банклараро ҳамкорликни кучайтириш.

Стандартлаштириш: Халқаро молиявий операцияларнинг самарадорлигини оширишда стандартлаштириш муҳим аҳамият касб этади. Мавжуд стандартларни жорий қилиш банклар ўртасидаги операцияларни тезлаштиради ва аниқликни оширади. Стандартлаштириш, шунингдек, хавф-хатарларни камайитишга ёрдам беради, чунки умумий қоидалар ва протоколлар асосида ишлаш барча томонлар учун тушунарли ва қўлланилиши осон бўлади.

Рақамли технологиялар: Рақамли технологияларни жорий этиш халқаро ҳисоб-китоб амалиётларининг самарадорлигини сезиларли даражада оширади. Блокчейн технологияси ва рақамли валюталар каби инновациялар халқаро ҳисоб-китоб жараёнларини автоматлаштириш ва тезлаштириш имкониятини яратади. Бундай технологиялар орқали операциялар вақти ва харажатлари сезиларли даражада қисқаради, шу билан бирга хавф-хатарлар ҳам камаяди.

Банклараро ҳамкорлик: Халқаро ҳисоб-китоб соҳасини такомиллаштиришда банклараро ҳамкорликни кучайтириш муҳим аҳамиятга эга. Банклар ўртасидаги ахборот алмашинуви ва ҳамкорлик механизмларини такомиллаштириш орқали хавф-хатарларни камайитириш ва ҳисоб-китобларнинг аниқлигини ошириш мумкин. Бунда халқаро банк уюшмалари ва молиявий институтларининг роли катта.

Натижалар: Ушбу тадқиқотдан келиб чиқадиган хулосалар қуйидагича:

1. Стандартлаштиришнинг аҳамияти: Халқаро молиявий операцияларни тезлаштириш ва хавф-хатарларни камайитириш учун стандартлаштириш жуда муҳим. Барча банклар учун умумий қоидалар ва протоколларнинг жорий қилиниши орқали самарадорлик ошиши кутилмоқда.

2. Рақамли технологияларнинг роли: Рақамли технологияларнинг жорий этилиши халқаро ҳисоб-китоб амалиётларини сезиларли даражада такомиллаштиради. Блокчейн ва рақамли валюталар каби инновациялар операцияларни тезлаштиради ва харажатларни камайтиради.

3. Ҳамкорликнинг аҳамияти: Банклар ўртасидаги ҳамкорлик механизмларини такомиллаштириш халқаро ҳисоб-китоб соҳасидаги муаммоларни ҳал қилишнинг муҳим йўлидир. Ахборот алмашинуви ва

хамкорликни кучайтириш орқали ҳисоб-китобларнинг аниқлиги ва хавф-хатарларни камайитириш мумкин.

Умуман олганда, халқаро ҳисоб-китоб соҳасини такомиллаштириш учун инновацион ёндашувлар ва технологияларнинг жорий қилиниши катта аҳамиятга эга бўлиб, улар банклар ўртасидаги операцияларнинг самарадорлигини оширишга ва глобал иқтисодий барқарорликни таъминлашга хизмат қилади.

Xulosa

Халқаро ҳисоб китоб соҳасини такомиллаштириш тезиси ўз ичига қўплаб амалга оширилган амалиётларни кўрсатади. Ушбу такомиллаштиришда банклар молиявий кўмак ҳамда халқаро молиялаштириш, кредит маълумотлари уйғунлиги, шахсий маълумотларни ҳимоя қилиш, таҳлил ва маълумотлар таҳлили, молиявий таҳлил ва маълумотлар маълумотлари амалга оширилади. Бунда халқаро стандартларга мувофиқлик, махсус бўлимлар ва тизимлар кўрсатиш, ўзбекистонлик ҳамкорлар билан ишлаш, молиявий сифатни бақайдга олиш ва қонунчилик талабларига риоя қилинади.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Регулирование и контрол рисков платежных систем — финская перспектива. Платежные и расчетные систем. Международный опыт. Центральный банк Российской Федерации. Вып. 19. 2009. URL: <http://www.cbr.ru/publ/PRS/prs19.pdf> (rus)
2. Риск-ориентированная методология наблюдения за платежными системами. Наблюдение Банка Англии за межбанковскими платежными системами в соответствии с «Законом о банковской деятельности» 2009 года. Конкуренция и регулирование в европейских розничных платежных системах

// Платежные и расчетные системы. Международный опыт. Центральный банк Российской Федерации. Вып. 27. 2011. URL: <http://www.cbr.ru/publ/PRS/prs27.pdf>

3. Ключевые принципы для системно значимых платежных систем. Комитет по платежным и расчетным системам Банка международных расчетов // Платежные и расчетные системы. Международный опыт. Центральный банк Российской Федерации. Вып. 23. 2010. URL: <http://www.cbr.ru/publ/PRS/prs23.pdf>

4. О своевременности осуществления расчетов по корреспондентским счетам и мерах по управлению рисками при осуществлении расчетов : письмо Банка России № 18-Т от 08.02.2010 г.

5. Курдюмова Е.В. Некоторые аспекты построения комплексной системы управления рисками в платежных системах // Фундаментальные исследования. 2007. № 6. С. 36—40.

6. Соколинская Н.Е. Создание эффективных систем комплексного и внутреннего контроля за банковскими рисками // Бухгалтерия и банки. 2000. № 7. С. 33—39.

7. Хомякова Л.И. Управление рисками в платежных системах // Банковское дело. 2008. № 9. С. 81—89.

8. Криворучко С.В. Реформирование платежных систем в условиях финансовой интеграции: роль центрального банка. М.: БДЦ-пресс, 2006.

9. Обаева А.С. Теоретические аспекты построения и развития платежной системы. СПб.:Изд-во Санкт-Петерб. ун-та экономики и финансов, 1996. 159 с.